

ÁRA 1500 KORONA

VASÁR NAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI
KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Ó-utca 10. sz.
Telefonszámok: 42—49, 198—04.

MEGJELENIK
MINDEN
VASÁR NAP

Előfizetési árak: Egész évre 62.000 K
Félévre 31.000 K, Negyedévre 16.000 K
Egyes szám ára — — — — — 1.500 K

Budapest, 1924.

V. évfolyam, 42. szám.

Vasárnap, október 26.

Egy világkérdés.

Anglia új választások előtt áll s a választási harc eredménye kétségtelenül hatással lesz a magyar politikai viszonyokra is. Emlékeztetünk rá, hogy mikor MacDonald, az angol Labour (munkás)-

párt vezére a kormányelnöki székbe került és ezzel a világ egyik leghatalmasabb államában a szocialista irányzat kerekedett felül, a mi szocialdemokratáink mozgalma is fellendült. Az uralomra jutott angol munkáspárt számukra hatalmas erkölcsi támaszt jelentett s a valóságban megkapott

16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

Mussolini olasz miniszterelnök magyar képviselők társaságában.

1. Mussolini olasz miniszterelnök. 2. Fáy László főispán; 3. Endre Zsigmond; 4. Almásy László; 5. Csizmadia András; 6. Puky Endre; 7. F. Szabó Géza; 8. Ostör József nemzetgyűlési képviselő. 9. Hedry követségi tanácsos; 10. Szabóky Jenő; 11. Szabó Sándor; 12. Szakáts József; 13. Hajós Kálmán képviselő. 14. Pignatelli herceg; 15. Héjji Imre; 16. Wolff Károly képviselő. A kép a magyar képviselők szeptember havi olasz körútján készült.

támogatás rendkívül fokozta el bizakodottságukat. Megújult erővel indult meg a magyarországi szocialista agitáció, azzal a céllal, hogy Anglia példájára itt is megvalósuljon a szocialista uralom. Most azonban az angol labouri párt kormányja megbukott és új választásokon kell megkérdeznie a népet, vajjon kívánja-e a munkáspárt programjának valóra válását.

Az angol labouri párt programja tudvalevően szocialista alapelveken épült és a termelési eszközöknek köztulajdonba vételét kívánja. Törekvéseit azonban uralmának rövid ideje alatt egyáltalán nem sikerült megvalósítania. Mint kisebbségi párt csakis a szabadelvű párt támogatásával kormányozhatott, úgyde a szabadelvű párt nem támogathatta a szocialista reformok keresztülvitelében. Ezért a labouri párt szélső elemei egyre türehtelenebbnek találták a polgári párttal való együttműködést. Azzal vádolták MacDonaldot, hogy feladta a szocialista elveket és az elégedetlenek mindinkább a kommunisták felé húzódtak.

Körülbelül az történik tehát most Angliában, ami nálunk kicsiben folyt le a forradalom idején. Ott sem sikerült a szocialistáknak a polgári pártokkal való koalíciója. A kormányra jutott szocialistapártban ott is megindult a bal felé tolódás s a látszat mindenképen az, hogy az angol szocialistapárt is a kommunisták kvártélycsinálója. A mérsékelt szocialisták kezéből, akik fokozatosan, békés átfejlesztés útján akarják szocializálni a termelést, szemmel láthatóan kicsúszik a vezetés és átmegegy a gyors és erőszakos átszervezést követő kommunisták kezébe. A mostani választáson már igen nagy gondot ad a MacDonald mérsékelt pártjának a kommunistákkal való mérkőzés. Csak természetes, hogy ebben a mérkőzésben a labouri párt kénytelen radikálisabbá tenni a programját, mert máskülönben régi hivei közül is elvesztené azokat, akik bal felé sodródtak.

Az angol választónép tisztán láthatja a szocialista elveket valló labouri párt uralomra jutásának következményeit. Ha győzelemhez segíti ezt a pártot, most már a szocialista program gyakorlati kivitelére fog kerülni a sor s a várható szocializálás az egész termelési rendszert felforgatná; emellett a munkáspárt — mint a tapasztalatokból megítélhető — a kommunisták számára készítené elő a talajt.

Mi már tudjuk, mit jelent a szociális termelés, mert éltünk áldásaival. Feszült érdeklődéssel várjuk, hogyan dönt majd a választó Anglia, amely világhatalmát szabad termelési rendjének és nemzeti öntudatának köszönheti.

Budapest, október 25.

Gondoskodnak a földmívelő kisemberekről. Örömmel értesülünk, hogy a kormány sürgősen el akarja intézni azokat a nehézségeket, amelyek a földbirtok-reform síma és lehetőleg gyors végrehajtását akadályozzák. A miniszterelnök tanácskozássra hívta össze a földmívelés-ügyi- és igazságügyminisztériumok és az Országos Földbirtokrendező Bíróság vezetőit, hogy megbeszéljék az akadályok elhárításának módjait. Legtöbb panaszra az ad okot, hogy a tárgyaló bírónak többször is ki kell szállnia egy községbe s hónapok is eltelnek egyik kiszállástól a másikig. Ennek aztán az a következménye, hogy nagyon sok falunak még ma sincs a megváltási javaslata készen. Kevés a tárgyaló bírák száma s emiatt egy bíróra sok község föld-reformügye nehezedik. Amiatt is panaszokadtak a kisgazda- és földművespárti képviselők, hogy az Országos Földbirtokrendező Bíróságnál sokára kerül tárgyalásra egy-egy felküldött javaslat. Ezeket a bajokat akar a kormány a bírósággal együtt segíteni. Mivel úgy látjuk, hogy a jóindulat és az akarat tökéletesen megvan, hogy a bajok orvosoltassanak, hisszük, hogy a nehézségeket fokozatosan ki is küszöbölik. De még tovább mennek a földhöz jutott kisemberek védelmében. Olyan intézkedésekről gondoskodnak, amelyek képessé teszik a kisembereket arra, hogy a földjüket megmíveljék s azt meg is tarthassák. A földmívelő kisemberek védelmére nagyon helyesen vette védelmébe a kormányzat. A falusi kisemberek nem lehetnek prédái egyes politikai demagógoknak, akik politikai pecsenyéjüket a föld népe elégedetlenségének a tűzénél szeretnék sütogetni.

*

Vigyázat! Mázolva van! A liberális napilapokban pár napja gyanús cikk látott napvilágot. Drózdai Győző «Független Földművesszövetség» név alatt egyesületet alakított. Ennek az egyesületnek az alapszabályait a belügyminiszter most hagyta jóvá, úgy hogy véletlenül a jóváhagyás ideje összeesett a kisgazda- és földművespárti képviselők mozgalomával néhány falusi érdeket védő követelés teljesítése iránt. Több se kellett a szemfüles liberális sajtónak. Nagy betűkkel írták, hogy a belügyminiszter a kisgazdaképviselők követelésére hagyta jóvá a Drózdától «függő földművesszövetség» alapszabályait. Úgy gondolták, hogy így jobban lépne meg a jó falusi nép, ha azt hirdetik, hogy kisgazdaképviselők vannak a Drózdai-szövetség mögött. Hát vigyázat! Mázolva van! A kisgazdaképviselőknek, de a kisgazda- és földművespárti képviselőknek eszük ágában sincs a Drózdai-féle «Független Földművesszövetség»-ért csak egy kis ujjukat is megmozdítani. Ellenkezőleg, semmi közük hozzá és arra kéri a kisgazda- és földművesnépet, hogy össze ne tévesse ezt az újdonsült szövetséget az igazi földművesszövetséggel, melynek «Falu Országos Földművesszövetség» a neve s melynek elnöke Mayer János nemzetgyűlési képviselő, tiszteletbeli elnöke nagyatádi Szabó István volt földmívelésügyi miniszter, alelnökei közt pedig Schandl Károly földmívelésügyi államtitkár, sokorópátkai Szabó István volt kisgazda-miniszter és Patacsi Dénes volt államtitkár vannak. A liberális «Független Földművesszövetség»-től óvakodjunk! A falu népe a «Falu Országos Földművesszövetség»-ben tömörüljön!

Papi szabó! Szovik József reverenda- és cimadakészítő. Budapest, VIII., Mária Terézia-tér 11. Telefon József 61—24.

MI HIR (A POLITIKÁBAN?)

Az elmúlt hét eseménye a Keresztény Kisgazda Földműves és Polgárpárt nagyszabású értekezlete volt, amelyen a politikai helyzet legutóbbi bonyodalmai során kifejezésre jutott gazdakívanságokat tárgyalták. A kisgazdapárt ellenségei, akik feszült figyelemmel kísérik, vajjon nem üti-e fel fejét az egyenetlenség a többségi párt hatalmas táborában, az értekezlet után csalódottan állapíthatták meg, hogy számításai nem váltak valóra s

a kisgazdapárt nagyatádi Szabó István lemondása után is egységes és erős maradt,

mint amilyen a multban is volt. A szélsőséges nemzetgyűlési politizálgatók azt hitték, hogy nagyatádi Szabó távozása a földművelésügyi minisztérium éléről végleges jellegű s ő maga és hívei ezentúl más politikát kívánnak majd folytatni, mint amit folytatnak immár évek óta a kisgazdapárt zászlaja alatt. Ehelyett az történt, hogy

a legalaposabban megvitatták a kisgazdakívanságokat,

amelyekre Bethlen István gróf miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány mindent elkövet azok teljesítésére. A miniszterelnök nagy beszédben mutatott rá a párt egységének jelentőségére s az a tetszés és lelkesedés, mely szavait követte, mindennél jobban bizonyítja a többségi párt összeforrottságát és politikai érettségét. A kisgazdapárt bizottságai a párt határozatait értelmében már működésben is vannak.

Ezen a héten tárgyalják a rokkantügyet, a földreform gyorsításának kérdését és a kisüstön való szeszfőzés adójának átalányban való lerovását.

Mindezeket a kérdéseket közmegelegedésre kívánja a kormány megoldani és ezzel az agrár irányzat újabb jelentékeny eredményét fogja elérni.

A nemzetgyűlésen egyelőre még a fővárosi törvényvitája folyik. A kisebbségi pártok szónokai az obstrukciós ízű beszédekben már kezdenek kimerülni és így remélhető, hogy mielőbb áttérhet a Ház a további törvényalkotásokra.

Legfontosabb kérdés a hárszabálymódosítás ügye,

amelyet tovább már halasztani nem lehet. A nap-nap mellett megújuló botrányos jeleneteknek immáron véget kell vetni, de ez csak úgy lehetséges, ha az elnökek megfelelő hatalma van a rendezőre képviselők megfegyelemére. A hárszabálymódosító tervezet letárgyalására a nemzetgyűlés meg is választotta már a harminchárom tagból álló bizottságot és a közözhajnak megfelelően nem sokára a nemzetgyűlés napirendjére kerülhet a hárszabályok megszigorítása.

A földművelésügyi minisztérium ezen a héten vett búcsút nagyatádi Szabó Istvántól

és a tisztviselők igen meleg ünnepség keretében váltak meg a távozó minisztertől, akinek hatáskörét ezidőszert *Schandl* Károly, a földművelésügyi minisztérium politikai államtitkára tölti be.

Asthmát, tüdőcsúcshurutot, rekedtséget stb. gyógyít:
Asthma Gyógyintézet, Inhalatórium, Röntgenintézet, Budapest, Andrassy-út 87. sz. Telefon: 123—82. (Olcsó betegszobák.)

MEZŐGAZDASÁG

A tenyésztésre való kanca kiválogatása.

Irta: Kis Mihály.

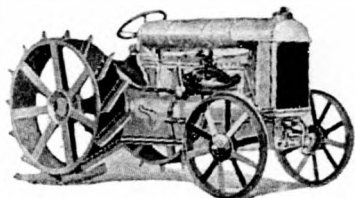
Gyakran a gazda azt a kancacsikót hagyja meg magának, amelyet hibái és fogyatékoságai miatt nem bír jó pénzért eladni. Azt tartja, ha nem kell senkinek, jó lesz csikónevelésre. Majd valami jó csődörhöz vezetjük; csak jó csikót vasalunk ki belőle. Ez nyilván a legfőbb oka, hogy kisgazdáink többnyire hitvány csikót, silány lovakat nevelnek.

A csikónevelésre szánt kanca olyan tőke, amelynek kamatozni kell. Minél hitványabb a tőke, annál kevesebb a haszon. Ha silány kancát tartunk, azonban még nagyobb a kárunk, mert ugyanannyit megeszik, mint a jó kanca, de nemcsak a csikója értéktelen, hanem a munkája is silány; ezzel ugyancsak kárt okoz a gazdájának.

Hogyan válasszuk meg hát a csikónevelésre szánt kancát? Ne csak a magunk lovát nézzük és ismerjük, hanem a többi, jobb gazdákét is a községben, akkor mindjárt tisztában látunk. Minden törekvő ember tudja és látja, melyik gazdának vannak jó lovai. A kisgazda szemével azt kell jó lónak tekintenünk, amelyik a szántó-vetőmunkát jól bírja, serényen, de türelmesen végzi, nem fárad, nem romlik le a megerőltetőbb munkában, falánk természetű és nem túlságos abrakolás mellett is mindvégig jó húshan van. Ilyen kancákat használjunk tenyésztésre, de a *saját vidékünkön honos fajtából* valót, nem pedig idegenből hozottat, mert ez nem él meg jól a mi földünk, rétünk termette takarmányon, nem bírja a minálunk szokott munkát és nem is szaporodik olyan biztosan a neki idegen vidéken, amelyen való megélhetést meg is színyli. Azokra az alföldi kisgazdákra célozok itt, akik a természet rendje ellen muraközi nehéz ígás kancákat akarnak az Alföldön meghonosítani, pedig már eddig is láthaták, hogy pénzük, takarmányuk és munkájuk ezt keservesen megsínylik.

A tenyésztésre használandó kanca tehát a mi vidékünkön kifejlődött tájfajtából való legyen. Ha ilyen helyi fajtánk még nincs, akkor alljanak össze a gazdák, kérjék meg a mentelep vezetőségét, hogy a kancák kellő kiválogatásával és megfelelő mének kiadásával lassanként teremtsük a mi vidékünkre való tájfajtát. Amint ez megiesz, híresebbek, jobbak lesznek a lovaink; ahol pedig sűrűbben találni az egyöntetű, jó lovakat, ott a ló ára is hamarosan megjavul, amint ezt pl. Hódmezővásárhelyen látjuk, melynek derek tenyésztői nagyon is jól tudják, milyennek kell a jó tenyészkanca lenni.

Ennek első feltétele, hogy «sűrű» ló legyen az a kanca. Erős, öblös, mély mellkas, mely a gerincben meg nem rogyik. Nagy test, de nem hájas, puha; alatta pedig olyan erős és egészséges lábak, melyek a test súlyát jól bírják, az alatt meg nem rokkannak már állás közben is, nemhogy a munkában. Zömök legyen továbbá az a kanca, t. i. aránylag elég rövidlábú és széles züggyű, mert a magaslábú ló sem tenyésztésre, sem gazdasági munkába nem való. A jó anyakancának egyik főkelléke még a kellően széles far, mert ez biztosítja a csikó jó fejlődését az anyaméhben és a rendszer, könnyű ellést. A szabályosan álló első és hátsó lábak, előlről, hátulról nézve, egymást takarják; ne legyenek sem térdben szűk (ökörtérdű) állásúak, sem hátul gacsosak (tehénállás). Hibás továbbá a túlgörbe kardláb, a hajlott (puha) és

FORD HALTENBERGER VILMOS FORD

autorizált képviselő

FORDSON-TRACTOR FORD

Petroleummal. SZÁNT-HAJT-CSÉPEL-VONTAT. Petroleummal.

A legolcsóbb gazdasági erőgép. A világon páratlanul elterjedve. Elsőrendű referenciák a legnagyobb gazdaságoktól. Ára ab Triest 636 dollár.

Tel. 66—15. Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 19. szám. Tel. 66—15.

a meredek, valamint a hosszú csüd. Rendkívül káros a terült pata (teli talp), a pohárköröm (szamárpata) és az általában porhanyó, törékeny anyagból való pata, mert ez is veszedelmesen öröklődik és nyomorékká teszi a legkülönb lovat is. Ha mindezekhez szép magasan hordott, kissé ívelt nyakat is kapunk és jó lábvetéssel járó élénk járást, viruló egészséget, jól fejlődött tőgyet, bárányzelidségű kezes természetet és a hámban való engedelmes igrékezetet, akkor körülbelül jó csikót várhatunk a megfelelő állami méntől.

A takarmányok előkészítése.

Irtó: Anghi Csaba Geyza.

A takarmányok előkészítésével általában az a célunk, hogy a rágást bizonyos mértékben pótoljuk, vagy jobb ízt adjunk a takarmányoknak, vagy egyébként használhatatlan takarmányokat az állatok számára felvehetővé tegyünk. Így pl. apró magvakat az állat egészben nyelne le; természetesen az ilyen megrágatlan takarmányt a körülvevő kemény és emészthetetlen magburok miatt az emésztő nedvek nem képesek a szervezet számára feldolgozni s így nagyrészt emésztetlenül hagyják el a bélszatornát. Így a drága pénzen vásárolt vagy termelt takarmány a trágyába kerül. (Az apróbb magvakat tudvalevőleg olyan ellenálló burok veszi körül, hogy azok nemcsak emészthetetlenek, hanem két, három állat bélszatornáján keresztül jutva sem veszítik el csirázási képességüket.)

Bár az előkészítésnek kétségtelenül sok haszna van, azt nem vehetjük mindig igénybe. Tekintetbe kell venni azt, hogy az előkészítéssel járó költségek (darálás, őrlés, ehhez való gépek beszerzése, főzés, párolás stb.) kifizetődnek-e azáltal, hogy a könnyebb emészthetőség folytán kedvezőbb értékesült tápanyagok hatására több tejet, gyorsabb hűsnyarapódást stb. sikerül elérni. Továbbá a takarmányok az előkészítés folytán veszítenek természetességükből, ezért növényállatnak, tenyészállatnak állandóan és nagyobb mennyiségben előkészített takarmányokat nem célszerű adagolni.

Ha dohos, avas, penészes a takarmány, akkor azt okvetlenül párolni vagy főzni kell. Így jobb ízt kap és a penészt stb. előidező gombák is elpusztulnak. Vadgesztenyét, csillagfűrtöt nem is tanácsos előkészítés nélkül etetni.

Ezekből ki kell áztatni azt a keserű anyagot, ami miatt az állatok nem kedvelik. Előkészítéssel elérjük még azt is, hogy az egyes takarmányokból az állatok nagyobb mennyiséget képesek elfogyasztani. Pl. pörkölt konkolyból, áztatott és pörkölt vadgesztenyéből annyit ehet az állat, amennyi jól esik.

Az előkészítési eljárások közül a gyakorlatban a következők dívnek:

A felaprózás. Ez alatt értjük a takarmányok darálását, őrlését, zúzását, szecskázását, szétvágását. Darálni, őrlni, zúzni szokták a magvakat és olajpogácsákat. Míg a magvakat nem szükséges mindig felaprózni (a zabot egészszeműen etetik), az olajpogácsákat enélkül nem is lehetne etetni. Olajpogácsáknál azért is fontos a darálás, mert már sok esetben találtak benne szegyet, drótdarabot. Ezt az állat könnyen lenyelheti, de daráláskor észre vesszük és kidobjuk belőle. A felaprózás ne legyen se túlnagy, se túlkicsi. Ha igen nagyok a darabok, akkor az emésztőnedvek nem tudnak azok belsejéhez férkőzni s így nagy részük emésztetlen marad, ha pedig igen aprók, akkor a bélben pépszerű gomolyagot

alkotnak, amelyek igen könnyen eltömhetik a beleket. Szemes takarmányok közül a len, köles, pohánka stb. felaprózás, illetve darálás nélkül nem lenne emészthető. Hogy a felaprózott magot mennyivel jobban tudja az állat kihasználni, arra vonatkozólag a vizsgálatok megállapították, hogyha pl. 100 kg. egészszemű és 95¹/₂ kg. őrlt árpamagot etetünk, akkor az állatban egyforma táphatást érünk el. Továbbá őrlt tengeriből csak 84 kg.-ot kell etetni, hogy ugyanazt a táphatást fejtsse ki, mint 100 kg. egészszemű. Itt már nagyon is érdemes a 16 kg. nyereségért örölni!

A felaprózásnak egyik neve a szecskázás. Szecskázni nem volna érdemes azért, hogy ezáltal sokkal több váljék emészthetővé, mint enélkül, mert a szalmafélekben annyi a nyersrost s oly kevés az értékes tápanyag, hogy a rágást pótló felaprózással nem tudnánk sokkal jobb eredményt elérni, mint az egészben való etetéssel. Ellenben szemmel, olajpogácsával, zöld-, gyök- és gumóstakarmánnyal, esetleg tökkel keverve haszna nagyobb. Már a szájbán több ideig marad a takarmány a szecska kedvéért s így jobban keveredik a nyállal, a gyomorban pedig ugyancsak a szecska tovább tartja vissza az emésztendő tömeget. Így lehetővé válik, hogy a gyomornedvek nagyobb százalékát dolgozzák fel. A gyök- és gumóstakarmányokat se volna érdemes csak a könnyebb emészthetőség kedvéért aprózni, mert ezek anélkül is csak úgy tékelnek, mintha fel volna áztatva. Ezt tenni legfeljebb akkor célszerű, ha sok szecskát akarunk etetni. A szecskával kevert répaszelet, burgonya, ha még füllesztjük is, igen kedvelt takarmány.

A takarmányok lágyításának nevezzük mindazon előkészítési módokat, melyek által azok puhává tehetők. Ezek az áztatás, leforrzás, főzés, párolás, savanyítás (füllesztés, barnaszenakészítés, kazalozás, shilózás, idevehetjük még a bevermelést is). Áztatni, forrítani szálas-, szemes takarmányt szoktak. Az áztatás és forrzás között csak az a különbség, hogy előbbinél hideg, utóbbinál meleg folyadékot (víz, szeszmoslék, melassz) használunk. Az áztatáshoz, forrzásához használt edényeket gondosan kell tisztogatni, mert ha abban takarmányhulladékok maradnak, bomlásnak, erjedésnek indulnak és az utánuk jövő takarmányokat megrontják. Szeszmoslékban gyenge minőségű szalmát vagy szénát szoktak áztatni. Itt tehát a szalma mint az értékesebb anyagok hordozója szerepel. Főzésnél a legtöbb takarmány levét is fel lehet itatni. Kivételt képez a burgonyalé, mert abban a «solanin» káros a szervezetre. Főzés helyett a párolás inkább ajánlható. Párolni szoktunk takarmányt, de különösen gyök- és gumóstakarmányt szoktak. Szálastakarmányt csak akkor szükséges párolni, ha az romlott, penészes, dohos, üszkös, rozsdás. Az ilyen takarmányt azonban még párolva is csak a legnagyobb szükségben etessük s akkor is növény- és tenyészállatoknak sohase adjuk. A gyök- és gumóstakarmányok párolásának csak sertéshizlalásnál van értelme, mert tehének és lovak párolás nélkül is jól értékesítik.

Ahol sok szalmát, polyvát kénytelenek etetni, a zöld-, gyök- és gumós takarmánnyal kombinált füllesztést alkalmaznak. Zöldtakarmányt, gyököt és gumót tisztán fülleszteni nem célszerű. Ugyanis mindenféle savanyítási eljárásnál a takarmány mennyiségében súlyvesztés áll elő. Ha pedig az állatok füllesztés nélkül is a kívánatos mennyiségben fogyasztják a takarmányokat, nem lehet célunk veszteséget idézni elő. Indokolva van a füllesztés szalmánál, mert itt oly csekély a veszteség (pl. rozsszalmánál 4%), hogy nem is jöhet tekintetbe. Értékesebb takarmányoknál azonban a veszteség

Torzképződés a sárgarépánál.

százalékokban több és így a kárbavesztett anyagok értéke is nagyobb. A füllesztés következőképpen történik: a felszeletelt, szecsakázott takarmányt egy körülbelül 1,5 m. mély ládába tesszük s annyi vizet locsolunk rá, hogy jó nyirkos legyen. A víz lehet rendes kútvíz, de ha a helység igen hideg volna, jobb langyos vizet használni. Locsolás közben többször átlapátoljuk, hogy egész terjedelmében nedves legyen a takarmány. A ládába jól bele kell tölteni, hogy minél kevesebb levegő maradjon közte. A ládát könnyebb kezelhetőség végett úgy kell készíttetni, hogy mellső oldalának deszkái kiemelhetők legyenek. Ha nagyobb mennyiséget füllesztünk, 2—3 láda készítése ajánlatos, hogy a munkában ne akadjunk fenn. A ládákat alaposan kell tisztogatni, mert a visszamaradt takarmányrészek — mint fentebb említetttem — megrontják a következőket. Ha a láda megpenészednek, kimeszeljük és utána forró vízzel mossuk ki. A takarmányt értéke szerint hosszabb vagy rövidebb ideig füllesztjük. Általában egy napi füllesztés után már lehet etetni, de szalmacsészakát nem árt két, sőt három napig is füllesztetni.

A zombolyázás, shilózás s általában a bonyolultabb savanyítási eljárások alkalmával a takarmányban végbemenő vegyi folyamatok hasonlóak a füllesztésnél lefolyt folyamatokhoz, így a takarmány ize is azonos lesz. Azonban pl. a shilózást, vermelést nem nevezzük szorosabb értelemben vett előkészítésnek, hanem itt nagyobb mennyiség eltevéséről, megőrzéséről lévén szó, konzerválásról beszélünk.

Torzképződések gazdasági növényeken. (Képekkel.) Már egy előbbi számunkban bemutattunk szokatlan növénytorzokat. Ezek és a jelen számunk képein látható torzok épen azon részek túlfellettését árulják el, amelyekért e növényeket termeljük. A sárgarépa egyetlen gyöke helyett elágazó, 4—5 gyökrészt fejlesztett, a rozs pedig elágazó, túlvastag kalászt növesztett. Közélfekvő a gondolat, hogy az ilyen változatoknak továbbtermelése útján bővebben termő fajtát nyerünk. A tapasztalat azonban nem váltja be e reményeket, mert az ily magános képződmények rendszerint elvesztik különös jellegüket s ivadékaik mindinkább a normálhoz térnek vissza.

Az ideai szőlőragya-kár nagyobb, mint amekkorát valaha észlelték. Némely dunántúli szőlőben nem volt mit szüretelni. A peronoszpora nagymérvű felléptének okát *Schilberszky* dr. tanár egyrészt a koratavaszi meleg időjárásban és a nyáreleji esőzésekben, másrészt a szükséges övintézkedések elhanyagolásában találja. Nagyon sok szőlőgazda későn kezdi a permetezést, másik pedig csak egyszer permeteztet. Már pedig a peronoszpora ellen csak akkor tettünk meg minden szükséges övintézkedést, ha azonnal permetezünk, mielőtt a hajtásokon 4—5 levél már kifejlődött és megismételjük a permetezést mindannyiszor ahányszor a permetet az eső lemossa. Végre a permetezés felületet voltát is kell okozni. Sokan 1—2 levél befestésével már megelégszenek. Az ideai kárból bizonyára ők is tanulnak s a jövőben nemcsak a levelek, hanem a fürtök alapos bepermetezésére is gondjuk lesz.

Az intenzív legelő. Így hívják azt a marhalegelőt, mely gondozva, művelve és trágyázva a lehető legmagasabb fűhozamot adja, azaz megél körülbelül $\frac{3}{4}$ kat, holdon egy nagy (500 kg-os), úgynevezett «számos állat» éjjel-nappali legeltetés mellett, ami megfelel kat. holdanként 30—35 mm. széna- és sarjuter-mésnek. Ez a «belterjes», azaz «intenzív» legelő. Ezzel szemben «külterjes», azaz «extenzív» a mi szokásos közbirtokossági, gondozatlan, félkopár marhalegelőnk (melyen egyik fűszál búsán integet a másiknak), melyből 3—4 kat. hold is kell egy számos marha eltartására, ami megfelel kat. holdanként körülbelül 8—10 mm. széna- és sarjuter-mésnek. A külföldi birtokosok, kik teheneiket állandóan istállón tartották, rájöttek az utóbbi időben arra, hogy az állatállomány folytonos betegeskedései (a tüdőbajok, az elvetélés, a borjuvéhas, a meddőség) a természetellenes tartástól származnak és visszatértek a

régi, természetes tartáshoz: a legeltetéshez. Legelők azonban csak a hegyvidéken vannak már a külföldön, mert a régi legelőterületeket a síkvidéken már a mult században felszántották. Így a szántóföldekből kellett mesterséges legelőket fűmagvetéssel átalakítaniok a «szomszédos gabonabúzába» közé beékelve. Be kellett tehát a táblákat keríteni és miután forrás és kút a legtöbb helyen nem volt, a távoli majorokból kellett oda az állatoknak ivóvizet hordani. Miután a «legelő lefektetése» (a trágyázás, műtrágyázás, fűmagvetés) még a háború előtti ősle világban is sok pénzbe került, így a gazdák nem (mint eddig) a legsilányabb, hanem ép ellenkezőleg, a legjobb talajminőségű táblákat állították be legelőnek, mert a sok költség csak ilyenek hozta meg a hasznát: a lehető legmagasabb fűtermést, tehát a rajta élő állat a húsgyártásban, a növekedésben és a nagyobb tejhozamban térítette meg a kiadásokat. A legeltetés üzeme azután már nem került sokba, mert az állatokat pásztor nem őrizte, magukra voltak azok hagyatva a tüskedrőtkerítés mögött éjjel-nappal és így voltak heteken át.

A lovak ápolása egyik feltétele munkabíráskának. Az őszi esős, ködös időkben az izzadt, átázott lovakra nagyon kell ügyelni. Mielőtt ilyen állapotban hazazérnek, első dolgunk a csutakolás legyen, utána a pokróccal való letakarás. A sárosan hagyott lovak lábán igen gyakran kútt a csüdsömör. Tehát a sáros utakon gyakran térdig besározódott állatok lábát gondosan tisztítsuk meg a sártól, ne hagyjuk azt megszáradni. Ha pedig mégis rászáradt volna, lekaparjuk és utána vizes ruhával gondosan lemossuk. A pata rugalmasan tartására is nagy gondot kell fektetni. Törékeny, repedezett patáját lovat használni állatkínzás, melynek a gazda látja legnagyobb kárát. A pata rugalmasságának fenntartására különböző patakenőcsök használatosak. Általában kenni a patát szükségeltelen. Nyáron a portól nincs veszélyeztetve a pata rugalmassága s így kenni is csak nagyobb időközökben szükséges. Állandóan poros utakon hajtott lovak gyakorta kent patát a porban mindig jelenlévő mézszemcsék támadják meg. Ellenben a sárban, vízben járó lovak patáját kenni ajánlatos részint a rugalmasság megőrzése, részint a nedvesség patalgyító hatásának megakadályozása végett.

TANÁCSADÓ

Kérdés. Az ipari ciroknak hány fajtáját termelik? (H. V. M.) — **Felelet.** A ciroknak sok faja és fajtája van, amelyek közül mint ipari növénynek csak a seprőciroknak van jelentősége. A seprőcirok fajtaváltozatai közül régebben hazánkban csupán a közönséges magyar cirkot termesztették. Amióta a seprőciroknak mint ipari növénynek termesztése nagyobb arányú, azóta a külföldi változatok is tért hódítottak, ezek közül elsősorban az olasz nemes cirok, ennek két változata a florentini és a velencei. Az amerikai seprőcirok két változatát is termesztik: a pennsylvániaiát és a kanadait.

Kérdés. Több hordóm penészes, hogy kezeljem őket? (V. S.) — **Felelet.** A penészes hordók dongáit belülről hordókefe segítségével jól meg kell tisztítani a penésztől, azután pedig egy kevés kénsavval vegyített vízzel mosandók meg a hordók. Ujabbban kénsavas mészsoldatot is használnak penészes hordók tisztogatására. Ez esetben először tiszta hideg vízzel és kefével tisztítják meg a dongákat, kiszáradásuk után pedig a hordó ürtartalmának hektoliterje szerint számított $\frac{1}{10}$ liter savanyú kénsavas meszet öntenek a hordóba és azután addig forgatják, buktatják a hordót, míg csak annak minden része ezen oldattal nem érintkezett. Ezen maróser kiöntése után a hordók néhány-szor hideg vízzel kiöblítendők és ha ez megtörtént, bármely bor alá bátran használhatók.

Kérdés. Mi volt a 0-ás búzalisztnek és a rozslisztnek az év első felében az ára? (D. J.) — **Felelet.** A 0-ás búzalisztnek és rozslisztnek az ára volt januárban (minden hó első hetének átlagát véve, az első szám a búzalisztet, a második a rozslisztet jelenti): 1700, 1000; februárban 2350, 1800; márciusban 3900, 3100; áprilisban 4700, 3400; májusban 5100, 3850; júniusban 5400, 4200 korona.

Cherstensen-féle burgonyarozs.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Gazdatársadalmi hírek.

A «Falu» Országos Földmives Szövetség esztergomi naggyűlése.

A «Falu» Országos Földmives Szövetség okt. 12-én Esztergom város gazdaközönsége és Esztergomszentgyörgymezői gazdáinak részvételével nagyszabású szervezőgyűlést tartott, melynek célja az ottani két fiók szövetség egyesítése és átszervezése volt. *Mátffy Vilmos* prépost-plébános, nemzeti gyűlési képviselő nyitotta meg az ülést és üdvözölve a megjelenteket, rámutatott az egységes szervezés szükségességére s az egyöntetű munka jelentőségére. *Jakus János*, az esztergomi fiók szövetség elnöke ismertette ezután azokat a szempontokat, melyek az esztergomi és esztergomszentgyörgymezői Falu-Szövetségnek egyesítését szükségessé tették, majd *Balogh Gyula* igazgató mutatót rá ama törekvések jelentőségére, melyek gazdasági téren Esztergom gazdaközönségét érintik. *Szekeres László* dr. a gazdasági szervezkedés szükségességéről é a szövetkezeti élet jelentőségéről tartott előadást. A felszólalásokat élénk vita követte, melynek folyamán *Jakus János*, *Gere János*, *Végh József* és *Kana Mihály* gazdák szöveget írtak fel, majd a gyűlés határozatot hozott, melyben kimondotta a két fiók szövetség egyesítését és átszervezését. Délután Esztergomszentgyörgymezőn tartották a gyűlést a Falu-Szövetség kiküldöttei, melyen úgy Esztergom, mint a környék gazdái nagyszámban jelentek meg.

Bulgária magyar lovakat vásárol.

A bolgár hadügyminisztérium közölte a magyar-bolgár kereskedelmi és mezőgazdasági kamarával, hogy a bolgár hadsereg részére versenytárgyalás útján november 22-én 400 lovat fog beszerezni, még pedig 200-at a lovasság, 200-at pedig a tüzérség részére. A pályázaton résztvenni szándékozók a kamaránál (VI. ker., Andrássy-út 6.) meg tudhatják a szállítási feltételeket és egyéb felvilágosítást is kaphatnak.

Mezőgazdasági munkások kiünneplése.

Megható ünnepély volt október hó 12-én *Hetésen* Somssich László gróf uradalomban. Két hűséges gazdasági cselédnek több mint fél évszázadot meghaladó munkásságát jutalmazták meg meleg ünnepség keretében. *Takács Imre* heven, *Nyakas János* pedig ötven évet szolgált egyhuzamban a Somssich-uradalomban. A földművelésügyi miniszter mindkét hűséges alkalmazottal díszoklevéllel és pénzjutalommal tüntette ki. *Nyakas János* a nyáron meghalt s így a jutalmat a családja kapta. A kegyüri templomban mise volt, majd utána történt az ünnepség. A földművelésügyi miniszter képviselője lelkes beszéd keretében adta át az ünnepeltnek, illetve az egyik családjának az oklevelet. Utána Somssich László gróf mondott beszédet, először is köszönetet mondott a földművelésügyi miniszternek, hogy az ő két cselédjét hűséges szolgálataikért kitüntette s megjutalmazta. Meleg szavakban köszönte meg aztán két hűséges cselédjének hosszú emberöltőn át az uradalom szolgálatában eltöltött munkásságát. Mindkettő szorgalmas, becsületes munkásember volt, akik becsülettel védtek a legnagyobb megpróbáltatások idején az uradalom vagyonát. Nyugodt otthon, biztos megélhetést nyújt ezért mindkettőjüknek. A község nevében *Takács Gyula* körjegyző üdvözölte *Nyakasné*t és *Takács Imrét*.

A gyógy- és ipari növények ára.

A *gyógynövénypiacon* a külföldi piacon mutatkozó állandó kereslet miatt szilárd irányzat kezd kialakulni. Az összes fajtákban némi áremelkedés mutatkozik, amihez hozzájárul az is, hogy a belföldi vásárlók hitelszükségletének kielégítését célzó tárgyalások kedvező mederben folynak. A heti piaci árak: Beléndek 16—18.000, csalán 4500, nadragulya 13.000, maszlag 6000, pipacs 35.000, ökörfarkkóró 23.000, hársfavirág (kőhárs) 14.000, kamilla 4000, boróka 2000, bodza 11.000, csipkebogyó 13.000, koriander 4200, mustármag 6500 korona kilogrammonként. Az *ipari növények* piacán a fűzvesző árai változatlanok. A gyékény és fonósás ára egy kissé lemorzsolódott, aminek okát a nagy árukiárat mellett az idén termelt áru gyenge minőségében kell keresni. Tájékoztató árak: Nemesfűz hántolt 480—500.000, tiszai fűz vékony 430—460.000, tiszai fűz közep 360—380.000, tiszai fűz vastag 270—300.000, fűzbot 260—230.000, nyersgyékény 70—75.000 K métermázsánként.

A vas megyei cukorrépa termelő gazdák értekezlete.

A vas megyei cukorrépa termelők az érdekelt cukorgyárak képviselőinek bevonásával a napokban értekezletet tartottak. Az értekezleten *Maróthy László* dr. egyesületi elnök elsősorban rámutatott arra, hogy a szakosztály és a cukorgyárak között az 1924. évi termései cukorrépa átvételi árára s mellékfeltételeire nézve létrejött megállapodás a cukorár kedvező áralakulása esetén, a gazdáknak cukorprémiumot biztosítana. De sajnos, erre kilátás nincsen. Sőt a cukor árának csökkenése folytán a termelők a 45 kg. cukorálapon nem kapják meg a termelt répa után azt a métermázsánkénti összeget sem, mit jogosan vártak s remélték a megállapodás létesítése alkalmával. Felhívták ezért a cukorgyárak képviselőit, hogy a répaár megállapításánál 45 kg. cukor áránál nagyobb mennyiség vessék alapul, mert a répa termelésre eddig fordított nagy költség nem hozható semmi összefüggésbe a cukorár jelenlegi s várható áresével. S a termelőknél föltétlenül meg kell kapniuk azt a répaárát, mi a reá fordított termelési költséggel megfelelő arányban áll. A cukorgyárak képviselői a kérés elől merően nem zárkóztak el, de hivatkozva arra, hogy felhatalmazásuk ez irányban nincsen, javaslatuk írásbeli megtételére mintegy tíz napi halasztást kértek. Annak beérkezése után a szakosztály elnöksége értekezletet fog egybe hívni, hogy a cukor termelők egyöntetű állást foglalhassanak.

Nagyon gyenge volt az idei bortermés.

Lapunk hasábjain már többször említettük, hogy az idei bortermés kilátásai milyen gyengék. A peronospora igen nagy kárt okozott, ezekről már a földművelésügyi kormány hivatalos jelentései is beszámoltak. Vannak helyek, ahol a rohamos esők naponta megismétlődtek és nemcsak hogy megfosztották a tökélet permetezőanyagától, hanem lehetetlenné tették az újbóli permetezést. Ennek következtében igen sok helyen, még a legelődszabban kezelt szőlőkben is, igen nagy a kár. Vannak szőlők, hol a kár 70—90 százalékos volt az idén. Már a téli fagyok is elég jelentékeny károkat okoztak. A peronospora által okozott károkat hazánk keleti részében 30—40 százalékra, a középső és nyugati részein átlagban 60—80 százalékra becsülik. Vannak egyes megyék, pl. Borsod, Abauj, Heves megyék, ahol a járvány majdnem az egész termést megsemmisítette. Az utóbbi hónapokban emelkedő borárak nem kárpótollják a szőlősgazdákat a gyenge termésért, hanem még a magas borárak mellett sem kapja meg a termelőket a termésért. A terméskilátások oly gyengék, hogy a szőlősgazdák több helyen nem is hektoliterben közlik a várható termés eredményét, hanem — literben. A várható termés az utolsó jelentések szerint holdanként a legtöbb helyen 1—5 hektoliter. Igen kevés helyről jelentenek nagyobb hozamot (10—30 hl-t). Így a híres *Kecskeméti* kb. 40.000 hektoliter bor termett, ami holdanként öt hektoliter átlagnak felel meg.

A tenyész- és luxuslokiállítás bírálatának eredménye.

A budapesti Tattersall lóvásári telepen rendezett tenyész-, használati- és luxuslokiállítás bírálati eredménye a következő: *A tenyészlovak csoportjában*: a földművelési miniszter nagy díjat *Biedermann László* lovag lipicai ménlova nyerte. Díszoklevél nyertek: a) a melegvérű tenyészmenek csoportjában: I. Varga János angol félvér ménje, II. Németh János Nonius félvér ménje, III. Széchenyi Géza gróf angol félvér ménje; b) a hidegvérű tenyészmenek csoportjában: I. Mezőgazdasági Ipar Rt. belga ménje, II. Hoyos Miksa gróf belga ménje, III. Széchenyi Antal és Frigyes gróf belga ménje. Elismerő oklevelet nyertek: Kamarás János angol félvér ménje, Miakity József Nónius ménje, Prónay Dező báró lipicai ménje, Fluk Károly muraközi ménje, Wenckheim Károly gróf pinzgaui ménje. *A luxuslovak csoportjában*: Budapest székesfőváros nagydíját a bizottság Baghy Gyula négyesfogatának ítélte. Díszoklevelet nyertek: Dabasi Halász Aladár négyesfogata, Szekulesz és Fried cég hintós kettőse, Domony Miksa jukker kettőse, Szekulesz és Fried-cég jukker kettőse, Biedermann László lovag jukker kettőse, Gyérey Richárd hátsóló, Gyérey Richárd csoportja és hátsólova. A Budapesti Takarékos és Vásárpénztár által adományozott díjat Gyérey Richárd hátsólova nyerte. *A igazlovak csoportjában*: Budapest székesfőváros nagydíját Széchenyi Antal és Frigyes grófok igazfogatának ítéltek. Díszoklevelet nyertek: Sváb János és Quitt Izidor igazfogatai. A kiállítás anyaga egyébként elég nagyszámú ahhoz képest, hogy a gazdasági viszonyok ilyen kiállítás rendezésére ma alig megfelelők. Ez nagyon érezteti hatását a vásári forgalmon. Cseh- és Olaszországból volt néhány veendő, sőt a cseh állam is vásárolt két tenyészment. Egy pár jó kocsielőtt 25—40 millió koronát fizettek. A kiállításban több kisgazda is részt vett, közülük többen díjakat is nyertek. Különösen nagyon tetszett K. Varga János szép almásréses félvér ménje, Németh János hatalmas Nonius ménje és *Jankó József* orosházi kisgazda formás remontája.

A búzaértékre szóló kölcsönök novemberi átszámítási kulcsa.

A Pénzügyi Központ közhírré teszi, hogy a búzázalag-levelekben folyósított búzaértékre szóló kölcsönök törlesztőtörlesztői fizetésénél és a búzázalaglevelek kamatszelveinek beváltásánál novemberi átszámítási kulcs gyanánt egy métermázsza búza fejében 411 719 koronát kell alkalmazni.

Száznyolcvanhárom község háziipari tanfolyamot kér.

A földművelésügyi minisztérium téli háziipari tanfolyama iránt olyan nagy érdeklődés mutatkozik, mint még eddig soha. Eddig 183 kérvény érkezett a minisztériumhoz, amelyekben a tanfolyamok megtartását kérik. Ezek közül 80 szövődés és 55 kószárfonó tanfolyamra vonatkozik, a többi gyékény-, csipkekészítő, cirokseprő stb. tanfolyamra oszlik. Az idén a kukoricalevel feldolgozását is újra tervbe vették. A szövőtanfolyamok 3, a többiek pedig 2 hónapig tartanak. A tanfolyamokra a minisztérium tanszemélyzetet küld ki.

A keszthelyi vegykísérleti állomást megszüntették.

A keszthelyi vegykísérleti állomás önálló működését a földművelésügyi miniszter megszüntette és az állomás területén felmerülő összes szakteendők ellátására a magyaróvári vegykísérleti állomást bízta meg. A keszthelyi gazdasági akadémia és az érdekeltek az állomás visszahelyezését kérik a minisztertől.

A katolikusok országos nagygyűlése. Az elmúlt héten zajlott le Budapesten a XVI. országos katolikus nagygyűlés fényes keretek között a vidéki katolikusok nagyszámú részvétele mellett. A hatalmas arányú körmeneten, amelyet *Csernoch* hercegprímás vezetett, több mint kétszázezer ember vett részt. A nagygyűlés alkalmából üdvözlő táviratot küldtek a pápának, kormányzónak és a királyi családnak. Az összes kath. egyesületek ezt az alkalmat használták fel üléseik megtartására. A nyilvános nagygyűléseken nagyhatalmú beszédek hangzottak el. A legnagyobb hatást *Schioppa* pápai nuncius beszéde érte el, aki beszédét magyar szóval azzal kezdte, hogy: Hiszek Magyarországot feltámasztásában. Mind a három nyilvános nagygyűlés a reménykedés és a bizalom jegyében zajlott le és az elhangzott értékes felszólalások maradandó nyomot hagytak a megjelentek lelkében. A nyilvános gyűléseken beszédeket mondtak: *Apponyi* Albert gróf, *Lepold* Antal dr., *Klebsberg* Kunó gróf, *Prohászka* Ottokár dr., *P. Somogyi* Jenő, *Bernolak* Nándor, *Mikes* János gróf, *Wolff* Károly, *Bárdos* Remig dr., *Lotz* Antal, *Ernst* Sándor. *Csernoch* János hercegprímás záróbeszédében kijelentette, hogy a katolikusoknak össze kell fogniok a többi keresztényekkel a demokraták, szociáldemokraták és liberálisok elleni küzdelemben.

Versengés az aradi vértanuk szobrát. Az aradi vértanuk szobrát az oláhok eltávolítják a nyilvánosság elől s ezért a szobor kiváló alkotója, Zala György felhívására a Tudományos Akadémia mozgalmat indított meg arra vonatkozóan, hogy a szobrot az oláhoktól vegyék át és állítsuk fel a fővárosban. Az Akadémia felkérte a kormányt, hogy kezdje meg a tárgyalásokat az oláhokkal s a kormány ennek a kérésnek eleget is tesz. Az aradi tizenhárom emlékszobrának megszerzésére irányuló mozgalom nyilvánosságra jutása után a vidéki városok között máris mozgalom indult meg arra, hogy az aradi emlékmű náluk nyerjen elhelyezést. A vidéki városok versengésében Debrecen és Szeged járnak elől. Szeged is szeretné megkapni a pompás szobrot, Debrecen is. A debreceni mozgalom komolyságára jellemző az az értesülésünk, hogy Debrecen város tanácsa ebben a kérdésben küldöttséggel akarja felkeresni legközelebb a magyar kormányt s azt fogja kérni, hogy az aradi vértanuk emlékműve Debrecen városában nyerjen elhelyezést. Debrecen küldöttsége hivatkozni fog arra, hogy az 1848/49-iki szabadságharc legjelentősebb eseményei épen Debrecenben folytak le, ott mondták ki a trónfosztást 1848. április 14-én, ott kiáltották ki Magyarország kormányzójának Kossuth Lajost. Debrecen városának tehát, mint a 48-as események központjának, méltán volna a legtöbb igénye ahhoz, hogy az aradi vértanuk szobra a hortobágyi metropolisban nyerjen elhelyezést.

Borszivattyúk, bortömlők, vörösréz főzőüstök, valamint egyéb borgazdasági gépek és szerek legjutányosabban kaphatók Nagy Ignácnál, Eudapest, VII., Károly-körút 9.

A londoni magyar követ távozása. A kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére *Szapáry* László gróf rendkívüli követet és meghatalmazott minisztert a londoni magyar kir. követség vezetése alól felmentette és megengedte, hogy ez alkalommal neki kifejtett eredményes működéséért elismerése tudtul adassék.

A jegyzők árvái. A *Jegyzők Országos Árvaházegyesülete* *Doboss* Gábor vági főjegyző elnöklésével közgyűlést tartott. Az egész egyesületi életre részletesen kiterjedő elnöki jelentés beszámolt arról, hogy az egyesület 60 árvát nevel, továbbá 50 árvát részesít nevelési segélyben és közel 200 jegyző-özvegyet segélyez. E célokra évenként több mint 600 milliót áldoz. Az intézmény adminisztrációja nem kerül semmibe: ezt ugyanis ingyen látja el a Jegyző-Árvaházi Kereskedelmi Rt., amelyet ugyanazok a tisztviselők vezetnek. A részvénytársaság ezenkívül tiszta jövedelmének még 60 százalékával is segélyezi az Árvaházegyesületet. A jelentés külön kiemelte az egyesület kebelében szervezett művészeti osztály tevékenységét. Ez az osztály — élén *Murgáts* Kálmánnal, az országosan ismert dalköltővel — sorra járta az ország községeit és művészi színvonalú hangversenyeket rendezett, amelyek a szép erkölcsi sikeren felül 110 milliót jövedelmeztek a jegyzők árváinak.

Hősök emlékműve Főton.

A szobor előtt a község előljárásága; középen P. Balog József bíró; Erdélyi Zoltán főjegyző; mögöttük Horváth Béla és Kalocsai Ottó szobrászművészek.

Hősök emléke. A napokban leplezték le *Főton* a község hősi halottainak emlékszobrát. Az ünnepi beszédet *Preszly* Elemér dr., Pest vármegye főispánja, mondtotta, aki rámutatott arra, hogy Magyarországot csak szeretettel, békés egyetértéssel és vállvetett szorgalommal lehet talpraállítani. — Ugyancsak most leplezték le *Gönczön* is a város 68 hősi halottjának emlékművét. Az ünnepélyen a kormányzó képviselőiben *Ludwig* altábornagy, vegyesdandárparancsnok jelent meg, a kormányt pedig *Rakovszky* Endre főispán képviselte. Nemes Bertalan, a kerület nemzeti gyűlési képviselője, a szoborban megnyilvánuló áldozatkészséget továbbra is figyelmébe ajánlotta a hallgatóságának a hősi halottak hátramardottjainak érdekében. A maga részéről két hadiárva felruházására egymillió koronát helyezett letétre.

Walder Gyula halála. *Walder* Gyula főrendiházi tag, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület elnökgazdátója 52 éves korában meghalt. *Walder* Gyula 1895-ben lépett a Pesti Hazai kötelékébe s kiváló munkásságának elismerésül már 1910-ben megkapta a királytól a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal s ugyanezokor főrendiházi tag is lett. A Nemzeti Bank megalakulásakor főtanácsossá nevezték ki. Nagy és értékes tevékenységet fejtett ki intézetének fellendítése érdekében. Nemcsak mint pénzüember volt az elsők között, a szakirodalom terén is nagy sikerei voltak. Hétfőn délután temették el a kerepesi-úti temetőbe.

Amerikai tudós alföldi tanulmányútja. *Haesler* amerikai professzor európai körútjában Budapestről Debrecenbe érkezett, ahol a debreceni néprajzi viszonyokat tanulmányozta és sok fényképfelvételt készített Debrecen város néprajzi jellegzetességéről. Lefényképezte a piaci szücsöket, gubásokat, csizmadiaikat, a város jellegzetes középületeit és magánházait.

OLVASÓINKHOZ!

A „**Vasárnap**“ nem az üzleti haszonért, nyereségért, hanem önzetlen, ideális célokért, a magyarság jobb jövődjéért, boldogulásáért küzd. Épen ezért igen gazdag tartalommal jelenik meg s a szórakoztató, mulató cikkeken kívül igen értékes — a többtermelés titkait fejtegető — gazdasági cikkeket közöl.

Október 31-én új előfizetést nyitunk, aki tehát saját viseli a kisgazda-, földműves- és kisiparostársadalom, valamint a szávén érdeket, aki a vasárnapját nemcsak kellemessé, hanem tanulságossá és hasznossá akarja tenni, az előfizet a „**Vasárnap**“-ra.

A „**Vasárnap**“ legkésőbb vasárnap reggelig a legmesszebb eső tanyára is megérkezik.

A „**Vasárnap**“ a legolcsóbb hetilap, mert félévi előfizetés mellett csak 1192 K-ba kerül egy példány.

ELŐFIZETÉSI DIJAK:

negyedévre	16.000 K
félévre	31.000 K
egész évre	62.000 K

Felkérjük azokat az előfizetőinket, kiknek előfizetése október hó 31-én lejár, hogy előfizetésüket a csatolt befizetési lapon megújítani szíveskedjenek, nehogy az előfizetési díj hiánya miatt a lap küldésében fennakadás álljon be. — Mutatványszámot ingyen küld

A „Vasárnap“ kiadóhivatala
Budapest, VI., Ó-utca 10. szám.

Az evangélikus egyetemes közgyűlés. Az evangélikus egyetemes közgyűlés az elmúlt héten folyt le **Radvánszky Albert** báró elnöklésével. Mélyhatású beszédet mondottak **Paulik János**, **Raffay Sándor** püspök, **Kapi Béla** püspök, **Kuti Dezső** és **Kaas Albert** báró. A felszólalásokból megállapították, hogy a **katholikusok és a protestánsok között nincsen ellentét.** Az ellentéteket csak a destruktív lovgajai igyekeznek szítani. Megbélyegezték az egyik destruktív lapot, amely nemcsak katolikusok és protestánsok, hanem a protestánsvezérek között is ellentéteket igyekezett szítani. Megállapították azt is, hogy veszedelmes irányzatok kaptak lábra, amelyek a radikálizmussal együtt harcolnak a vallás ellen. Ezek ellen a **káros törekvések ellen katolikusoknak és protestánsoknak együtt kell felvenniök a küzdelmet.**

Mentsük meg gyermekeinket a büntől! Az **Egyetemi Szociálpolitikai Intézet Patronage Osztálya** (Újpest, Erkel-utca 26.) az újpésti fiatalokruak bíróságával kötve, harcot hirdet a gyermekek és fiatalokruak nyomora és bünoözése ellen és nagy munkájában a társadalom segítségét kéri. A fiatalokruaknál a nevelő munkától várható gyökeres eredmény. E nevelő munkában főképpen a következő elvek tartandók szem előtt: ne nevelkedjenek a gyermekek és a fiatalokruak felügyelet és támasz nélkül, a rosszra amúgy is hajlamos ösztöneik szabad kénye-kedve szerint; a környezet erkölcsi fejlődésüket károsan befolyásolná, úgy ebből eltávolíttassanak; végül olyan munkához juttatassanak, amely testi és lelki képességeiknek legjobban megfelel. A patronage egyedül maga nem nevelhet, csak szervezheti és irányíthatja azokat az erőket, amelyek a nevelésre és foglalkoztatásra a leghivatottabbak. S ezért a vidék támogatására fokozott szükség van, mert hisz a vidék romlatlanabb erkölcsével, egészségesebb levegőjével, nyugodtabb természetű munkájával már magában véve is nevelő hatású és egészséges ellentét a város romlottabb, zaklatottabb, egészségtelenebb légkörével szemben. Az Egyetemi Szociálpolitikai Intézet Patronage Osztálya tehát azzal a kéréssel fordul úgy a főváros, mint a vidék magánosaihoz és testületeihez, hogy mindazok, akik bünoözésre hajlamos, felügyeletre szoruló vagy támasz nélkül álló gyermekeket és fiatalokruakat foglalkoztatni tudnának, avagy ők maguk keresnek elhelyezést hasonló fiatalokruak számára, az adatok pontos feltüntetése mellett jelentsék azt a következő címre: Egyetemi Szociálpolitikai Intézet Patronage Osztálya; Újpest, Erkel-u. 26. sz.

Hazatérő hősi halottak. A magyar kormány és az olasz kormány tudvalevően megegyezett, hogy a két ország területén idegen földben nyugvó hősi halottakat díjmentesen szállítják hazai földre. Az Olaszországban nyugvó magyar katonák hazaszállításának előkészítésére a honvédelmi miniszter képviselői már Olaszországban tartózkodnak. Tizennyolc magyar hősi halott valószínűleg október végén érkezik meg Jugoszlávián át.

Jegyzők ügye, falvak ügye. A magyar jegyzői kar az elmúlt héten tartotta meg országos gyűlését, amelyen nemcsak a jegyzők érdekeit érintő kérdéseket, hanem a **falvi fejlesztésének** kérdéseit is megtárgyalták. A gyűlésen, amelyen a miniszteriumok is képviseltették magukat, **Koncz János** dr. elnökölt és **Vámos Ferenc** mutatta be a mult évről szóló elnöki jelentést. Ehhez **Jelenszky Kálmán** mondott nagy viharok közepette beszédet, amelyben szóváltette a belügyminiszterium egy állítólagos rendeletét, amelyet a jegyzőképzés tárgyában adott volna ki. Eszerint a jegyzőképzést nem fejleszteni, hanem ellenkezően **csökkenteni** kívánják és a terv szerint a **jegyzők csak a közigazgatás segédszereveiként működhetnek.** **Weiss István** dr. miniszteri osztálytanácsos megállapította felszólalásában, hogy a **falvi népe már érett arra, hogy főiskolai képzetségű jegyzője alatt átvegye sorsának intézését.** **Dobos Gábor** és **Bognár Zoltán** felszólalása után úgy határoztak, hogy az elnökség a belügyminiszteriumnál eljár a sérelmes rendelet orvoslása ügyében. **Vámos Ferenc** a községi érdekek védelméről tartott előadást, amelyben vázolta azt a súlyos helyzetet, melybe a falvak jutottak. Határozati javaslatot terjesztett elő, amelyben kéri, hogy a **községi tisztikar fizetését az állam vállalja, a tanügyi kiadásokat csökkentsék, a közegészségügyi alkalmazottak terheit az állam viselje, egyszerűsítsék a közigazgatást és a községi háztartási jogot az önkormányzat tógításával szélesebb alapra helyezték.** **Lukács** önkormányzati tanácsos, a pénzügyminiszter képviselője kijelentette, hogy a miniszter egyetért a jegyzőkkel, a közteherviselés arányosítására törekszik és **nem zárkózik el a jegyzők javaslatainak megtárgyalása előtt.** Több felszólalás után a közgyűlés a határozati javaslatot elfogadta. **Gyáni Ferenc** a jegyzői kar anyagi és erkölcsi sérelmeit hozta fel, a fegyelmi bíráskodás módosítását és a vasúti kedvezmény kiterjesztését kívánta. A gyűlés elfogadta azt a javaslatát, hogy **kívánásait és panaszait emlékiratba foglalva küldöttiséggel nyújtsák át a belügyminiszternek.** **Balogh Gyulának** a Falusövetség igazgatójának felszólalása után, **Kiszely Pál** dr. szóvá tette a Drózi Gyöző szerkesztésében megjelenő **«Magyar Ugar»** című hetilap egyik cikkét, amely a jegyzői kart méltatlanul támadja és **hangja egyenlő a lázítással.** Javaslataira a közgyűlés a **cikkkel és Drózi Gyöző nemzetgyűlési képviselővel szemben vetését fejezte ki** és megbízta az elnökséget, hogy **sajtópert** indítsa és a belügyminiszternél kérje a **lap betiltását.** **Zaborszky Zoltán** felszólalása után a közgyűlés véget ért. A gyűlésen szóváltott állítólagos sérelmes rendelet ügyében egyébként hivatalosan közölték, hogy a **belügyminiszter ilyen rendeletet ki nem adott.** A jegyzői tanfolyamok tananyagát felemelték s ezzel a jegyzőképzés színvonalát kívánták emelni. A jegyzőképzés végleges rendezésének ügyét most tárgyalják. Arról a leiratról, amelyet szóvá tettek és amely csak nyers tervezet lehetett, a **belügyminiszternek sem volt tudomása.** Ebben a dologban meg is indították a vizsgálatot.

Amerikába repült az óriás Zeppelin. A német technika világraszóló diadalt aratott: a friedrichshafeni Zeppelin-műveknél készített óriási Zeppelin-léghajó, mely október hó 12 én, vasárnap reggel félhét órakon indult el Friedrichshafenből, 15-én, szerdán délután 3 órakor kikötött az amerikai Lakehurstban. A több mint nyolcezer kilométeres légi utat 81 óra alatt tette meg a Zeppelin, amelynek sikeres útja korszakalkotó jelentőségű. Amerikában leirhatatlan lelkesedéssel fogadták a léghajót, mely baj nélkül tette meg a hosszú utat s ezzel a német tudomány örökre beírta nevét az emberi haladás történetébe. A diadalmas sikerű utat megtett léghajó a friedrichshafeni Zeppelin-művek legújabb típusú alkotása. Hossza 200 méter, átmérője 27 méter, köbtartalma 70.000 köbméter, öt 400 lóerős motórral van felszerelve, negyvenezer kilogramm teherbírása van s 11.000 kilométeres utat tud megtenni. **Eckener** kapitány, a léghajó parancsnoka, ma a legnépszerűbb ember Amerikában. A lapok hosszú cikkeiben s rengeteg képpel méltatják a Zeppelin repülésének jelentőségét s hangoztatják, hogy a léghajót mint a német lángész diadalát és mint a békes munka jelét lehet üdvözölni. Kiemelik, hogy a léghajó megérkezése a megszakadt barátság helyreállításának előjele s hogy Amerika azt óhajlja, engedjék meg Németországnak, hogy továbbra is építhessen léghajókat.

Báró Fejérváry Gézáné borzalmas halála. Báró Fejérváry Gézáné született Biedermann Sarolta, az egykori miniszterelnök elvált felesége, Deszk községben megégett és sérüléseibe belehalt. A szerencsétlenség úgy történt, hogy a 80 esztendős matróna égő cigarettával fektült le, elaludt s az ágyanemű lángot fogott. Mire a cseléség észrevette a szobából kitóduló füstöt, a bárónét már nem lehetett megmenteni. Holttestét a deszki családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Az Új Barázda sorsjátéka. A magyar gazda hű barátjának, az *Új Barázdának* jubileumi sorsjátéka után óriási érdeklődés nyilvánul meg az egész magyar gazdaközönség körében. A szelvénytársaság főnyereménye egy darab 16-soros Glória-veetőgép a Schlick-Nicholson-gépgyár gyarából. A nyereménytárgyak között van eke, permetező, egy-egy mázsa vetőmagburgonya, kénporozó, sokmillió tűzbiztosítási és balesetbiztosítási kötvények, vetőmagok, bakancs, ruhaszövet, facsemete és sok százféle értékes tárgy, mely a gazdaságban nélkülözhetetlen.

Tiszteletbeli doktorok az állatorvosi főiskolán. A kormányzó a földművelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy a magyar királyi állatorvosi főiskola *Darányi* Ignác nyugalmazott földművelésügyi minisztert, *Breuer* Albert közbiztonsági igazgatót, *Cselkő* István gazdasági akadémiai tanárt, *Fokányi* László állatorvosi főiskolai állategészségügyi főfelügyelőt, dr. *Plósz* Béla ny. állatorvosi főiskolai tanárt, *Uhlyarik* Titusz állategészségügyi főfelügyelőt, valamint *Bang* Bernát kopenhágai mezőgazdasági és állatorvosi főiskolai tanárt, az állatorvosi főiskola ügyvezetője, a hazai állatorvosi szakoktatás, illetve állatorvosi tudomány fejlesztése körül szerzett érdemeik elismeréséül az állatorvosi tudományok tiszteletbeli doktorává avathassa. Az avatás vasárnap történt meg ünnepi keretben.

Menekült orosz arisztokraták mint mutatóanyagok. A kommunista rémuralom elől elmenekült s földönfutóvá lett oroszokat Európa minden nagyobb városában megtalálhatjuk s mindenütt nehéz munkával iparkodnak megkeresni a kenyeret. Különösen Párisban van sok orosz menekült. A város északi részén levő halmon, a Montmartreon van egy Kaukázus nevű mulató, amelyben 63 orosz menekült, köztük négy herceg, keresi kenyerét. A balaljká zenekart *Boris Gaicén* herceg vezeti. Két orosz gróf késeket hajigál s közben kaukázusi táncokat jár, de rajtuk is túltesz *Cserbacsádz* herceg, aki kardnyelő mutatóanyagokkal szórakoztatja a közönséget. Csodálatra méltó az a lelki erő, amellyel a földönfutóvá lett arisztokrácia messze hazájától, nélkülözések között is fönn tartja magát s minden alamizsnát visszautasít.

Anatole France halála. Anatole France, a franciák legnagyobb írója, Toursban meghalt. Anatole France-val az emberiség egyik nagy szelleme tűnt el az élők sorából. A mai kor egyik legnagyobb tudású és művészeti írója volt, aki azonban az emberi eszmények örökös kigunyolásával többet értett, mint használt. Nyolcvan éves korában ragadta el a halál.

Egynapos sztrájk a főiskolákon. Sopronban, az ottani főiskolára, két zsidó hallgatót is felvettek és a főiskolai hallgatók ezeknek az eltávolítását követelték. A főiskola a pénzügyminiszterium hatáskörébe tartozván, a rektor a pénzügyminiszter utasítására bezáratta az egyetemet és felfüggesztette az összes vizsgálatokat mindaddig, amíg a hallgatók nem hajlandók a két zsidó hallgatóval együtt előadást látoogatni. A soproni főiskolai hallgatókkal a budapesti egyetemi fiatalság teljesen azonosította magát és azt határozta el, hogy mindaddig előadásra nem mennek és az előadásokra senkit sem engednek be, amíg a soproni ügyet el nem intézik. Egy napon keresztül szüneteltek is az előadások, az illetékes körökkel való tárgyalások során azonban az ifjúság megnyugtató ígéretet kapott az ügy elintézésére s ezért másnap ismét megkezdtek az előadások halgatását. A soproni főiskolán is nem-sokára ismét megkezdődtek az előadások.

Óriás-ágyúk Newyork védelmére. Az amerikai hadügyi kormány hivatalosan közli, hogy kísérletek folynak két újrendszerű tizenhathüvelykes ágyúval, amelyek Newyork védelmére fognak szolgálni. Ezek az ágyúk minden eddiginél nagyobbak, lövedékük súlya 24 mázsa és 30—35 mérföldre képesek vinni. A szakértők szerint ez az ágyú Newyorkot a világ legnagyobb flottájával szemben is meg tudja védelmezni.

Pórujárj borjutolvajok. Különös módon akart két fiatal-ember borjut lopni *Sümegecsihiből*. Biciklivel állítottak be a községbe és egyenest a Thomasz kocsmába vették útjukat. Itt feltörték az istálló ajtaját és kiválasztottak egy szép kis borjut. Megkötözték a lábait és rá akarták erősíteni az egyik gépre. A kis állat bögésbe kezdett, a vendéglős fölébredt és kinézett az istálló felé. A tolvajok megneszelték jöttét és a borjuval meglepték. A bicikli azonban ott maradt a kocsmá udvarán. A csendőrök keresik a biciklis borjutolvajokat, akik pórujárjartak, mert több értéket kellett otthagyniok, mint amennyit elvittek.

Az egyedi gyilkosság. Az *Egyedi* Artur meggyilkolásával gyanúsított *Frohreich* Ernő több napi lelki gyötorem után bevallotta, hogy ő követte el a gyilkosságot. Tettéknek okául azt hozta fel, hogy meg akarta szabadítani az egész Egyedi-családot a zsugori öregúr zsarnokságától. Vallomásaiban részletesen elmondta, hogy mióta készült tenniék végrehajtására és hogy már előbb is véghezvitte volna tettét, de nem kínálkozott arra megfelelő alkalom. Elmondta, hogy a gyilkosság napján este, amikor már mindenki aludni tért, belopódzott Egyedi szobájába, aki az ágyban fektült és hosszas dulakodás után megfojtotta. A holttestet azután kivonszolta a mosdóhoz, törülközőt kötött a nyakára és felakasztotta a mosdó törülközőtartójára. Frohreichet beismerő vallomása után letartóztatták s bekisérték a soproni ügyészség fogházába. Büncselekményét az ügyész előre megfontolt szándékból elkövetett emberölésnek minősíti és kötél általi halálbüntetést kér, a védelem viszont arra igyekszik bizonyítékokat gyűjteni, hogy Frohreich a dulakodás hevében követte el végzetes tettét. Egyedi Artur meggyilkolásának bűnügyével kapcsolatban *Géway-Wolf* alispán a rendőri hullaszemle körül elkövetett súlyos kötelességmulasztás miatt *Heusz* Frigyes szanyi körösvet és *Kiss* Béla egyedi körjegyzőt állásuktól felfüggesztette. Ezzel egyidejűleg az alispán fegyelmi vizsgálatot rendelt el több hatósági személy ellen, akik a hullaszállítási engedély kiadásánál alapul szolgáló jelentéseket készítették.

A battonyai iparos ifjúság szüreti mulatsága.

(Beküldte Bunda Ferenc Battonyáról.)

TRÉFÁK

Az ok.

Egy úr benyit a borbélyhoz, hol nyolc-tíz embert lát ülni. Vissza akar lépni az ajtóból, mire a borbély rákiált:
— Tessék, tessék, azonnal uraságotok kerül a sor.
— De hiszen még vagy tizen vannak előttem?
— Dehogy kérem — feleli a borbély — ezek az urak csak a vérvesztéséget pihenik ki.

Barátnök.

El sem képzeled, hogy az uram tíz évi házasság után is milyen szerelmes.
— Úgy? És vajjon kibe?

Téli sport.

— Űz ön valami téli sportot, uram?
— Hogyne. Mindennap megiszok egy liter forralt bort.

A Karsztok.

— Miért olyan szürkék a dalmát hegyek?
— Mert a dalmátok meztőláb járnak rajtuk!

Két leány beszélget.

- Mit adnak a moziban?
- Randevút.

Találó válasz.

- Miért olyan hűvös hozzá, asszonyom, mint az északi sarok?
- Mert maga olyan ügyetlen, mint egy — jegesmedve!

Vásárban.

Egy vásári pecsényesítő panaszra megy a bíróhoz. Elmondja, hogy egy vándorlegény a pecsényegőzbe tartotta a kenyerét és ezért ő két krajcárt kért, de a legény nem fizetett. A bíró előállítja a legényt.

— Fizess két krajcárt! — mondja neki.

Az keservesen előkotorja a pénzt. A bíró megpengeti a krajcárt az asztalon.

— Hallod a hangját? — kérdi a pecsényesítőtől.

— Igen — feleli amaz.

A bíró azután visszaadja a két krajcárt a vándorlegénynek.

— No — mondja ki a szentenciát — a pecsényeszagért sem jár egyéb a garas hangjánál.

Jutalomkönyvet nyertek: Kiss Elek (Fülöpszállás), ifj. Éva Béla (Szabadszentkirály), Somodi János (Abony), Csatári Mihály (Rétszilas), Valyó Mária (Kondoros).

A 40-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorával jövő héten közöljük.

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak október hó 19-én.)

Gabonavásár. 76 kilogrammos tiszavidéki búza 457.500—462.500, pestvidéki dunántúli búza 455—460.000, 78 kilogrammos tiszavidéki búza 465—470.000, egyéb 462.500—467.500, rozs 445—450.000, takarmányrapa 390—410.000, sörarpa 470—500.000, köles 260—270.000, zab 370—390.000, tengeri 375—380.000, repce 650—670.000, korpa 220—230.000 K métermázsánként.

Takarmányvásár. Rétszilás, elsőrendű ó 145—150.000, másodrendű ó 96—136.000, harmadrendű csomagolásra 50—90.000, muhar-széna 100—160.000, lucernaszéna 200—220.000, lóhereszéna 180—230.000, zabosbúkkönszéna 130—180.000, tengeri morzsol 290.000, tengeri csöves 160—190.000, takarmányrépa 60—65.000, tömlesztés 60—80.000, zsupszalma 90—130.000 korona métermázsánként. Zsupszalma 1 kéve 4500—5000 korona.

Vetőmagvak. Fehérbab 520—505.400, tarkabab 470—500.000, baltacimmag 400—460.000, viktóriaborsó 430—450.000, tavaszi búkköny 270—290.000, cirok 200—240.000, csibehur 300—320.000, csillagfürt 280—300.000, fehére 5.000.000—6.000.000, kendermag 600—700.000, fehér köles 320—340.000, szürkeköles 250—270.000, köles, paprika 280—300.000, lenmag 650—800.000, kisszemű lencse 350—450.000, nagyszemű lencse 750—800.000, lóbab 280.000—320.000, lóheremag, nyers, nagyaranokas, nem tisztítható 2.800.000—3.200.000, lóheremag, nyers, nagyaranokas, tisztítható 3.200.000—3.500.000, lóheremag, nagyaranokamentes 3.600.000—4.000.000, lóheremag, fehér ólomzárólt 4.300.000—4.700.000, lóheremag, vörös, ólomzárólt 4.200.000—4.500.000, lucernamag, nyers, nagyaranokas, nem tisztítható 2.000.000—2.700.000, lucernamag, nyers, nagyaranokas, tisztítható 2.400.000—2.600.000, lucernamag, nagyaranokamentes 2.800.000—3.000.000, lucernamag, fehér, ólomzárólt 3.500.000—3.700.000, lucernamag, vörös, ólomzárólt 3.000.000—3.500.000, mák 1.500.000—1.600.000, munarag 300—320.000, napraforgó 350—400.000, nyúlzapuka 2.200—2.600.000, tatarka 340—350.000 korona métermázsánként.

Tenyészállatok és jármosok. Importált fehér erdélyi jármosok 19—21.000, elsőrendű fehér jármosok 17—19.000, elsőrendű tarka jármosok 15—17.000, friss fejtehető 18—21.000, 1½ éves úszók 15—17.000, 1½ éves tinók 13—16.000 korona kilogrammonként elősúlyban.

Vágómarhavásár. Legjobb minőségű ökör 17.500—20.500, kivételesen 21—22.000, középminőségű 13—17.000, gyengébb 7500—12.000, jobbminőségű bika 15.500—19.500, kivételesen 20—21.000, gyengébb 9500—15.000, jobbminőségű tehén 14.500—19.500, kivételesen 20—21.000, gyengébbminőségű 7500—14.000, kicsontozni való marha 5000—7000, növendékmarha 6500—15.000 K kilogrammonként elősúlyban.

Lóvásár. Igás kocsiló, nehéz 7.200.000—13.000.000, igás kocsiló, könnyű 6.550.000—8.000.000, számar 1,600.000 korona.

Soproni sertésvásár. Hízott sertés 23—28—32.000, süldő 14—21—22.000 korona kilogrammonként elősúlyban. Tenyészsertés 350.000—1.300.000, malac 80.000—200.000 darabonként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej 5800—6000, tejszínhab 48—50.000, tejfel 22—26.000 korona literenként, vaj 60—86.000, nagyban 58—66.000, tehénúró 14—20.000, juhtúró 35—40.000, ementáli kicsinyben 75—90.000, nagyban 50—64.000, gróji kicsinyben 50—70.000, nagyban 36—45.000, trappista kicsinyben 42—50.000, nagyban 26—32.000 K kilogrammonként.

Baromfi és tojás. Csirke, párja 40—120.000, tyúk, párja 70—140.000, hízott ruca 34—36.000, libamáj 60—100.000, lúdszár 55—60.000 korona kilogrammja, tojás darabja 1900—2.300 korona.

Halpiac. Ponty elsőrendű, kicsinyben 45—55.000, nagyban 32—40.000, második, kicsinyben 35—45.000, nagyban 28—30.000 korona kilogrammonként.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa 3000, petrezselyem 3000, kalarábé 2500, vörösnagyma 2400—3500, fokhagyma 14.000—20.000, cékla 20—30—4000, fejeskáposzta 1400—2500, kelkáposzta 200—5000, rózsaburgonya, kicsinyben, kilogrammonként 2500, nagyban, métermázsánként 200—220.000, fehérburgonya, kicsinyben, kilogrammonként 1500, nagyban métermázsánként 130.000, uborka 5000, zöldpaprika 1000—3000, tök 1000—1800, karfiol 6—16.000, torma 10—30.000, zöldborsó 18.000, zöldbab 5—8000, sóska 2000—4000, spenót 2000—4000, champignonbomba 35—90.000, alma 5000—18.000, birsalma 3000—10.000, körte 8—30.000, szőlő 12—24.000, dió 14—20.000 korona kilogrammonként.

Idegen pénznemek legmagasabb ára 1924 október hó 21-én. 1 angol font 346.000 K, 1 dollár 76.910 K, 1 francia frank 4030 K, 1 cseh korona 2284 K, 1 román lei 441 K, 1 szerb dinár 1114 K, 1 osztrák korona 109 K, 1 olasz lira 3359 K, 1 svájci frank 14.840 K. Zürichben 100 magyar koronáért 0.00675 svájci frankot fizettek. — Arany- és ezüstpénzek: Húszkoronás arany 335.000 K, ezüst forintos 16500 K, ezüst koronás 6200 K.

Főszerkesztő: Meskó Pál.
Főmunkatárs: Buday Barna.

Felelős szerkesztő: Héjji Imre dr.
Felelős kiadó: Bak Imre.

REJTVÉNYEK

1. Képrejtvény.

(Beküldte Illés János Ókéskeről.)

2. Számrejtvény.

Három személy között elosztandó 7 borral teli, 7 üres és 7 borral félig megtöltött üveg úgy, hogy mindegyik egyenlő mennyiségű bort és üveget kapjon.

(Beküldte Felnagy Sándor Dunaszentbenedekről.)

3. Betűrejtvény.

Ákos, Eger, Gács, Rákos,
Sárvár, Varasd, Zenta.

A kezdőbetűket úgy kell elhelyezni, hogy egy magyar helység nevét adják.

(Beküldte Gémesti István Szegvárról.)

A rejtvények helyes megfejtését a megfejtők és nyertesek névsorával 45-ik számunkban közöljük.

A 39-ik számban közölt rejtvények helyes megfejtése:

1. Pótlórejtvény: **A munka nem szégyen.**
2. Kockarejtvény: **Hazádnak rendületlenül légy híve, ó magyar!**
3. Számrejtvény: **Az erős akarát és kitarát diadalra vezet.** (Kikelet, aratás, térszta, zavar, dara, Ida, eső, r.)

Megfejtették: Kiss Elek, ifj. Éva Béla, Somodi János, ifj. Sándor József, Csatári Mihály, Jámbor Sándor, Ragó István, Valyó Mária.

AZ ALVÓ VŐLEGÉNY

Elbeszélés. Irta: Zsoldos László.

(10. folytatás.)

— Nem oda Buda, tatuskám! (— Tes-sék?!) Ha már Madeline-t nem akarja most hozzám adni, hát küldje le legalább a bekecsemet (— A bekecs-csét!?), mert azt terítettem rá Madeline-re az autón!

A mérnök idegesen fordult vissza. Közben a tekintete átsuhant a felesége arcán (— Gróf! Gróf! — beszélt szinte könyörgően ez a kedves, nemes arc), át Melanién (Gróf! Gróf! — beszélt azé is), sőt Zoltién is (— Gróf! Gróf, papa és harmadfélmillió korona!), aztán (— Ne bomolj öreg — villant keresztül a fején — hiszen neked tízezer koronából kell eltartanod nyolc gyereket) mondom, aztán félig bosszúsan, félig jóízűen elnevette magát, Baldingen vállára csapva a kezét:

— Na, a teremtésit az úrnak, én is huszártiszt voltam, de bekeccsel azért mégse mentem volna menyasszonyt fogni! Hát gyere föl öcsém, mert még igazán megfagysz ebben a vékony attilában!

X. FEJEZET.

Ott főtt, az ebédlőasztal körül petróleumlámpa mellett, azután egy kis jó forró tea mellett megbeszéltek a részleteket s megállapodtak abban, hogy reggel kilenc órakor Kecskéssy apa, menyasszony és vőlegény beleülnek együtt a gépkocsiba és addig haza sem jönnek, ameddig a polgármester annak rendje és módja szerint össze nem adta a fiatal párt. Ezzel a tanakodással eltelt az idő egészen reggel hat óráig. Akkor már szürkült. És ahogy kívülről egyre jobban kezdett beszűrődni az ablakon át a nappali világosság, gróf Baldingen Rudin annál jobban kezdtek mutatkozni az álmoság, mit: álmoság? — a fiatalokri végkimerülés jelei. Miért mondom, hogy fiatalokri, mert az agkori végkimerülésből kérlelhetetlenül bekövetkezik a halál; az ifjúkori végkimerülés pedig a halálnál aránylag sokkal rövidebb idő alatt, de azért ép olyan kérlelhetetlen vaskövetkezéssel eléri arra a mindenesetre jótékony nyugvópontot, amelynek bizonyos népies zamattal az a leg-helyesebb kifejezése, hogy:

— Ugy alszik, mint a bunda.

Vagy:

— Agyút lehetne elsűtni a füle mellett, mégsem ébredne föl.

Avagy harmadszor és legáltalában, hogy:

— Jgy alszik, mint akit agyonvertek.

A Kecskéssy-család! amely az öt fiatalabb gyermek kivételével (akit visszaparancsoltak az ágyba) itt-ott bizony egy-egy percre az álmosággal is küzdve, de azért mégis dicséretes kitartással virrasztott a különös vőlegény körül, reggel hat óra után egyszerre csak látja, hogy az ő legújabb és egyetlen Rudolfjuknak kezd ám veszedelmesen leragadni a szeme.

— Almos vagy, fiam — állapítja meg a családfő. — Jó lesz, ha reggelig alszol valamit.

Baldingen, akin most csakugyan nem az itálnak, hanem a három napi álmatlanságnak ama bizonyos végkimerülése tört ki, némi ártatlan tiltakozás után (— Dehogya, tatus! Köszönöm. Csak nem fogom átaludni ezt a rövid vőlegénységet?) utoljára is beadta a derekát és (— No, csak egy félórára, mama! Na, vagy jó, hát nyolcig. Nyolc órakor, úgy-e, biztosan fölkel, édes Madeline?) könnyed bocsánatkérés után végigheveredett a magas-hátú ebédlő diványon. Magda a menyasszonyok ösztönyszerű gyöngédségével kis vánkost dugott

a feje alá s nem télt bele félperc és gróf Baldingen Rudin már olyan mély álomba merült, mint aki föl sem szándékozik kelni a föltámadásig.

Ah, ah, az ebédlőasztal mellől, amelyet nagy szünetekkel meg-megszakított csöndes beszélgetésben egy darabig még körülült a familia, így a kiszürkült reggeli világitásban rásandítani félszemmel erre a vadidegen családtagra, ahogy halavány, arisztokratikus, arcán érdekesen ömlött el valami tompító érzéketlenség, hát igazán még az emberhúson rági-csaló rosszakarát sem foghatta rá, hogy nem csinos fiú.

— Nem, nem, határozottan nagyon csinos, anyukám — kardoskodott Magdus.

— Nézd, milyen pajkos a bajsza.

— Csak aztán majd ökelme ne legyen pajkos! — ástott hatalmasat Kecskéssy tata. — jól megfontoltad-e, leányom, hogy kihez mégy férjhez?

— Grófhhoz — jelentette ki jelentőségteljesen Magdus.

— És van neki honnan...

— Pszt! — illesztette az ajka elé a két ujját most a menyasszony. — Meghallja!

— Persze, Zolti már megszeretné pumpolni — irigykedett Melanie.

Csak ne légy olyan hálátlan, még neked is hozhatok egy grótot — tromfolt rá a tartalékos huszárhadnagy.

Kecskéssyné csak nézdegélt, boldogan el az asztal fölött, hol az urára, hol erre, hol arra a gyermekére.

— Hát Istenem, mégis csak nem lefelé megy a család, hanem fölfelé.

A mérnök kedvetlenül sodorgatta deres bajuszát.

— Majd meglássuk... Aztán Magdához fordult:

— Na, nem tudom, nem lesz-e baja szegény Szakácsnak? A mentők vitték el.

A leendő grófnő vállat vont.

— Istenem, hát miért nem ügyelt jobban magára?

Na, ez már sok volt, Kecskéssy haragosan lökve ki maga alól a széket, nagyot kiáltott a leányra:

— De titeket mentett meg! Az édesanyádat meg a hugodat!

— De apus!

— Jaj, fiam!

Főlrasztja szegényt! — ilyen suttogó hangok susogták iziben körül a családfőt, aki maga is megszeppenve pillantott a divány felé, ahol az előkelő vő éppen most kezdett rá édesdeden, de annál lármásabban hortyogni.

Időközben Zoltit is elnyomta a buzgóság. Úgy, attilában, ahogy volt, könyökölt rá az asztalra. Csak egy félórára. A többiek azonban nem mertek elaludni. Nagy napra kellett ébren maradniok.

Nyolc órakor kijött a hálószobából az öreg.

— En is szunyítottam egy félórácskát — mondta a feleségének. — Na, most keltsük föl Rudolfot. — És oda-lépett az ebédlő-diványhoz.

— Rudolf!

Szünet.

— Rudolf! Rudolf fiam, kelj föl!

Semmi válasz. A vállára tette a kezét.

— Rudolf. Nyolc óra! Rudolf! Rudolf!

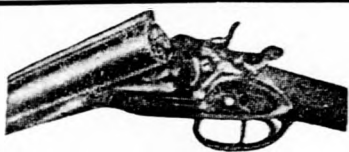
A gróf meg sem mozdult.

— Ha nem hortyogna olyan istentelenül, bizony Isten azt hinném, hogy talán nincs is benne élet — jegyezte meg bosszúsan mosolyogva a mérnök.

— De apus!

— Semmi apus, barátom, itt most fel kell kelni neki...

MRAVKÓ JÓZSEF UTÓDA

puskaműves és fegyverkereskedő
Budapest, VII., Károly-Körút 9.
Elvállal: mindenféle fegyver javítását, átalakítását és felújítását. — Elad: elsőrendű gyártmányú golyós, sörétes, ismétlő és automata vadász-fegyvereket. — Legjobb minőségű mindennemű golyós, sörétes töltények, löszerek.

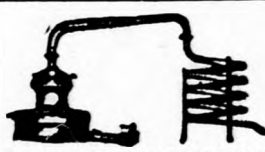
Ruházati

szükségletét

legelőnyösebben a
„HANGYA“
vidéki szövetkezeiben
szerezheti be.

Dr. Héray Andor

Orsz. Földbirtokrendező Bizottság által engedélyezett
ingatlanforgalmi és üzletértékesítő irodája
Budapest, IX., Rákos-utca 11., földszint 1.
Törvényszékiileg bejegyzett cég.

Máthé
András
vörösréz-
áruháza
Ujpest,

Károly-u. 11. Tel. 140-06. Pálkafőző üstöket,
finomító készüléket és vörösréz mosóüstöket a leg-
primább kivitelben állandóan raktáron tartok.

HARRACH OTTÓ

ingatlanforgalmi vállalat
Budapest, Egyetem-utca 6.

Birtokok nagy számban előjegyezve, a t. gazda-
közönség bizalommal forduljon hozzám, minden
igényt módomban álli kielégíteni.

Szakorvosí rendelő vér- és nemibetegek
részére. Ezüst salvarsan-oltás!
Rendelés egész nap.
VII., Rákóczi-út 32. sz., 1. em. 1. (Rókussal szemben.)

Ekék, ekealkatrészek, boronák, kapálóekék, fűkaszálók,

marokrakó és kéveköző aratógépek,
l ó g e r e b l y é k, kézi-járgányosok,
motoros- és gőzcséplőkészletek,
szecskaavógók, répvágók, darálók,
morzsolók s minden egyéb gazda-
sági gép és szerszám a

„HANGYA“ mezőgazdasági
géposztályánál
szerezhetők be legjutányosabban.

MIKÉP LESZEK ERŐS ÉS EGÉSZSÉGES?

Ha egészségre nincs rendben, ha ideggyenge, vér-
szegény, elerőtlenedett, kimerült, fáradt, beteges,
ideges, izgatott, álmatlan, étvágytalan, leszá-
nyodott, ha ideges szívhibaj, ideges gyomorhibaj
bántja, ha friss életerőt akar, kérje tenni című
nagyon tanulmányos könyvet. Díjtalanul küldi azt
kívánatra a NUTRIGÉN VÁLLALAT központja,
Budapest, VII. ker., Kertész-utca 50/a. sz.

Drótkerítés
Hungária Itonat

HAIDEKKER

Árjegyzék ingyen. SÁNDOR,
Üllői-út 48/27. Budai fiók: II., Fő-u. 59. sz.

JÖVEDELMEZŐ BURGONYATERMELÉS

Irtá: BERTSCH OTTÓ m. kir. gazdasági tanár.
Egyetlen kiscsajda sem nélkülözheti a könyveskét,
ha komolyan el akarja érni azt, hogy az eddigieit
nagyobb és értékesebb burgonyatermésű legyenek.
Megrendelhető a pénz előzetes beküldésével
a „VASÁRNAP“ könyvosztályánál, Budapest, VI.,
Ó-utca 10. Ára bérmentes küldéssel 32.000 kor.

Pálkafőző- és mosóüstök vörösrézből.
RÉZGÁLIC — RAFFIA — RÉZKÉNPOR
szab. Balaton-, Turul- és Vermorel-rendszert

szőlőpermetezők

szénkénevezők, hűti és egy-
kezes kénporozógépek a legol-
csóbb gyáriáron beszerezhetők

SZONTÁGH PÁL rézárgyár
Bpest, IX., Üllői-út 19.
Levelek és rendelések gyors
és pontos elintézése miatt TERÉNYI SAMU cég-
főnök nevére Üllői-út 19. szám alá intézendők.

Szövetkezeteink figyelmébe!

Elsőrendű színbőrökből készült férfi, női és gyermekcipők,
box- és sevrőbőrökből, továbbá munkásbakancsok a legjobb
minőségben a legjutányosabb napi árakon szerezhetők be a

„HANGYA“ ruházati és díszműáruosztályánál.

Legszébb!

Legtartalmasabb!

Leghasznosabb!

LEGOLCSÓBB

1925. évre szóló naptárak

az

Uj Barázda Naptára 1925. évre

Vasárnap Naptára 1925. évre

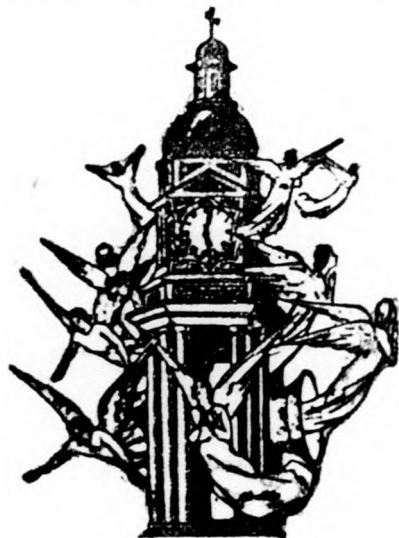
Nagy Képes Családi Naptár 1925. évre

Nagy Képes Regélő Naptár 1925. évre

Falu Naptára 1925. évre

Ha olcsón igen értékes dolgot akar venni, akkor csak ezeket a naptárakat vásárolja.
Egyetlenegy falusi és tanyaiban se hiányozhatnak az „Uj Barázda“ kiadásában megjelent naptárak,
mert ezen naptárak elbeszélései a téli estéket kellemessé, természettudományi, mezőgazdasági s ismer-
terjesztő cikkei a dolgozó ember verejtékes munkáját eredményesebbé teszik. — Kaphatók a lap-
elárusítóknál, a Hangya-szövetkezetnél s megrendelhetők az

UJ BARÁZDA LAPKIADÓ R.-T. NAPTÁROSZTÁLYÁNÁL
BUDAPEST, VI., Ó-UTCA 10.

tiszta harangérből pontos hangolással leg-
gyorsabban önt és szállít az Orsz. Harang-
szakértői Bizottság felügyelete mellett a
HARANGMŰEK R.-T.
„ECCLESIA“ ALAPÍTÁSA
BUDAPEST, IV., IRÁNYI-UTCA 27.